

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Anton Jönsson		OP SA 17–20
Handledare		
		Antal ord: 11 959
Mariam Bjarnesen	Beteckning	Kurskod
		1OP415
PROTECTION AGAINST SPECIAL OPERATIONS – A VALUABLE FIELD OF EXPLORATION IN MODERN CONFLICT		
<u>ABSTRACT:</u> The use of special operations to achieve political and strategical aims have risen in modern warfare. There is a lack of studies about special operations in general and especially studies about protection against these operations. Therefore, the aim of this essay is to explain how a defensive actor can achieve success against an offensive special operation. Through analyzing William McRaven's theoretical framework about relative superiority, how an offensive special operation can achieve success, with the reversed ambition three hypotheses are formed. Namely that the probability of the success of a defensive actor depends on a) concealed actions or unsystematic changes in the defense b) a relative to the special operation matutinal indication of the enemy by the defensive actor c) the defensive actor manages to contain or delay the enemy in battle. This study substantiates these hypotheses through the study of two cases of special operations, the raid on Makin Island 1942 and Operation Prelim 1982. The two latter hypotheses were strengthened in the study; however, the result depends on the delamination and definitions of vital concepts of the study. In combination, the hypotheses are an embryo of academical understanding of protection against a special operation and should be considered an inspiration for additional and more extensive studies on the phenomenon.		
<u>Nyckelord:</u> Specialoperationer, McRaven, Säkerhetsskyddstjänst, Specialförband Special operations, McRaven, Security, Special forces		

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	3
1.1 PROBLEMFÖRMULERING.....	3
1.2 FORSKNINGSÖVERSIKT.....	4
1.3 SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGA	7
1.4 CENTRALA BEGREPP	7
1.5 AVGRÄNSNINGAR.....	8
2. METOD.....	10
2.1 FORSKNINGSDESIGN	10
2.2 EMPIRI	12
2.2.1 Val av fall.....	12
2.2.2 Metod för insamling och analys av data.....	13
2.2.3 Material och källkritik.....	13
2.3 RELIABILITETS- OCH VALIDITETSDISKUSSION.....	14
2.4 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	16
3. TEORI.....	17
3.1 MOTIV TILL VAL AV TEORI	17
3.2 RELATIV ÖVERLÄGSENHET.....	18
3.3 SKAPANDE AV HYPOTESER.....	22
3.4 OPERATIONALISERING OCH ANALYSVERKTYG	25
4. ANALYS	28
4.1 RÅDEN PÅ MAKIN ISLAND.....	28
4.1.1 Bakgrund och avgränsningar	28
4.1.2 Analys	28
4.1.3 Resultat	31
4.2 OPERATION PRELIM.....	32
4.2.1 Bakgrund och avgränsningar	32
4.2.2 Analys	32
4.2.3 Resultat	35
5. SLUTSATS	37
5.1 RESULTATDISKUSSION	37
5.2 SVAR PÅ FORSKNINGSFRÅGAN	38
5.3 RELEVANS FÖR YRKESUTÖVNINGEN	38
5.4 VIDARE FORSKNING	39
6. LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	40
6.1 ARTIKLAR.....	40
6.2 LITTERATUR	40
6.3 ÖVRIGA KÄLLOR.....	41

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Specialoperationer har stor inverkan på utvecklingen av dagens krigföring. Det har kommit att bli ett ofta förekommande militärt maktmedel för stormakter på militärstrategisk och säkerhetspolitisk nivå. Exempel på detta är USA:s gynnsamma användande av specialoperationer i samband med nedbrytningen av talibanregimen i Afghanistan 2001 och likvideringen av Osama Bin Laden 2011. Fortsatt var Rysslands användande av specialoperationer betydande för deras framgång i annekteringen av Krimhalvön 2014.¹ Trots detta är företeelsen, relativt andra krigsvetenskapliga inriktningar, begränsat akademiskt utforskad. Med anledning av detta skapades den akademiska tidskriften *Special Operations Journal* som syftar till att möjliggöra debatt och utbyte av idéer inom inriktning.² Det finns teoretiska anspråk inom forskning av specialoperationer men det pågår en debatt om hur dessa operationer kan förstås och förklaras ur ett akademiskt perspektiv. Genom att inspirera och möjliggöra för flera att studera fenomenet förväntas den sammantagna kvalitén på dessa studier att öka.³

Den ryska annekteringen av Krimhalvön 2014 förorsakade ett försämrat säkerhetspolitiskt läge i Europa, vilka bland andra den svenska regeringen uttryckte i sin proposition *Försvarspolitisk inriktning–Sveriges försvar 2016–2020*.⁴ Ryska specialförbands uppträdande under rådande fred på Krimhalvön vittnar om komplexiteten i moderna konflikter.⁵ Det försämrade säkerhetspolitiska läget, i vilket användandet av specialoperationer är en del, genererar ett utomvetenskapligt problem avseende hur dessa komplexa hot ska mötas. Som tidigare nämnt är specialoperationer ett förhållandevis utforskat område, där tidigare forskning i huvudsak fokuserar på att utreda specialoperationers framgång på strategisk och taktisk nivå. Följaktligen är det även utifrån ett inomvetenskapligt perspektiv intressant att undersöka hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en specialoperation. En undersökning av detta fenomen motiveras ytterligare med anledning av, vad som framgår i denna studies forskningsöversikt, tidigare obefintlig forskning inom området samt trenden bland stormakter att använda den typen av militära makt-

¹ Finlan, Alastair, *A dangerous pathway? Toward a theory of special Forces*, Comparative Strategy, Vol.38, no.4, 2019, s255

² Christopher Marsh, James Kiras & Patricia Blocksom, *Special Operations Research: Out of the Shadows*, Special Operations Journal, Vol.1, no.1, 2015, s1-2

³ Marsh et al., 2015, s4-5

⁴ Regeringens proposition 2014/15:109, *Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020*, s1-2

⁵ Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin: MSD 16*, Stockholm, 2016, s35

medel för att uppnå strategiska och politiska målsättningar. Med grund i ovanstående problemformulering anses det särskilt intressant att undersöka hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en offensiv specialoperation.

1.2 Forskningsöversikt

Som problemformuleringen belyser krävs det mer forskning om specialoperationer. I forskningsöversikten redogörs för framstående och relevanta teorier om specialoperationer samt hur de förhåller sig till den kunskapslucka som uppsatsen avser bidra till att fylla. Detta för att belysa den pågående debatt som förekommer inom området och hur forskare inom området ser på specialoperationer. Genom denna redogörelse sammanfattas sedan den kunskapslucka som uppsatsen avser att undersöka, alltså hur en defensiv aktör uppnår framgång mot en offensiv specialoperation. I forskningsöversikten inkluderas fem sakkunniggranskade artiklar samt en vetenskapligt skriven och publicerad bok.

Specialoperationer har fått en ökad betydelse i dagens säkerhetspolitik. Samtidigt är antalet akademiska studier inom området förhållandevis få. Av den anledningen skapades *Special Operations Journal*, den första akademiska och professionella tidskriften inom området.⁶ I tidskriftens första artikel *Special Operations Research: Out of the Shadows* från 2015 redogörs för delar av tidigare forskning och vad författarna anser framtida studier bör undersöka. För det första bör fler teoriutvecklande studier genomföras även om det redan finns ett antal väl underbyggda teorier av bland andra McRaven och Gray. Detta då det inte finns en samsyn inom området angående teoriernas externa validitet.⁷ Andra områden som föreslås är studier om specialoperationsförband strategiska betydelse samt jämförande studier, där flera olika aktörers specialförband undersöks. För att ytterligare utveckla forskningen av specialoperationer krävs det nytänkande och ett forum likt denna tidskrift för att möjliggöra ett utbyte av tankar och idéer.⁸

William McRaven och Colin S. Gray skapade under 1990-talet var sin teori för att förklara framgång i specialoperationer. I boken *Spec ops* har McRaven utformat en modell för framgång i specialoperationer på taktisk nivå. Denna teori innefattar sex principer om specialoperationer som i synergi med varandra bidrar till fenomenet *relativ överlägsenhet* vilket, McRaven menar,

⁶ Marsh et al., 2015, s2

⁷ Ibid, s4

⁸ Ibid, s1-2

förklarar hur en specialoperation uppnår framgång mot en defensivt förberedd eller kvantitativt starkare motståndare.⁹ Teorin är underbyggd av en teoriutvecklande flerfallstudie bestående åtta specialoperationer mellan 1940 och 1976.¹⁰ Även Gray har genomfört en teoriutvecklande fallstudie för att förklara framgång i specialoperationer. Detta genom skapandet av elva konceptuella framgångsfaktorer på strategisk och taktisk nivå.¹¹ Exempel på dessa framgångsfaktorer är att politiska och strategiska beslutsfattare bör förstå specialoperationers strategiska värde samt att en motståndarens svagheter utnyttjas vid genomförande av en specialoperation. Gray använder sig av olika fall i sin empiriska undersökning för att underbygga respektive framgångsfaktor och menar att dessa inte är beroende av varandra men att de tillsammans eller till del tillsammans kan förklara framgång i en specialoperation.¹²

Adam Leong Wey och James D. Kiras riktar kritik mot denna tidigare forskning av specialoperationer.¹³ Kiras menar att teorier om specialoperationer är onödiga eftersom de inte fyller någon funktion då de inte kan användas för att förstå strategisk nytta eller effekt.¹⁴ Hans resonemang underbyggs av tre huvudargument, det första är att specialoperationer relativt markoperationer är ett nytt koncept. Kiras jämför bland annat med luftmaktsteorier, där han menar att tidiga teoretiska anspråk var baserade på intuition och varken empiriska undersökningar eller annan teori.¹⁵ För det andra är det ett problem att specialoperationer är en exklusiv resurs som omfattas av sekretess. En studies trovärdighet baseras på dess författares erfarenhet av och koppling till specialoperationer.¹⁶ För det tredje tar teoriutveckling tid. Kiras menar att det finns risk för att slutsatser förenklas och generaliseras i för stor utsträckning.¹⁷ Det finns ett värde i att beslutsfattare på politisk och strategisk nivå förstår möjligheter med specialoperationer. Hur de kan ses som ett kostnadseffektivt alternativ till andra militära maktmedel, men för det krävs ingen isolerad teori. Även om teorier inom krigsvetenskap ofta syftar till att förklara unika kännetecken inom de olika militära arenorna och det faktum att specialoperationer ska kunna verka

⁹ McRaven, William H., *Spec ops: case studies in special operations warfare: theory and practice*, Presidio, Novato, CA, 1995, s1-4

¹⁰ McRaven, 1995, s10

¹¹ Gray, Colin S, *Handfuls of heroes on desperate ventures: When do special operations succeed?*, Parameters, Vol.29,no.1, 1999, s3

¹² Gray, 1999, s20

¹³ Wey, Adam Leong, *Principles of Special Operations: Learning from Sun Tzu and Frontinus*, Comparative Strategy, Vol.33, no.2, 2014, s131;

James D. Kiras, *A Theory of Special Operations: "These Ideas Are Dangerous"*, Special Operations Journal, Vol.1, no.2, 2015, s75-77

¹⁴ Kiras, 2015, s77

¹⁵ Ibid, s78-79

¹⁶ Ibid, s79-80

¹⁷ Ibid, s80-81

inom alla dessa, anser Kiras att det inte krävs en särskild teori för att förstå specialoperationer utifrån dessa förhållanden.¹⁸

Till skillnad från Kiras linje menar Wey att bristen på teorier inom och forskningen av området begränsar förståelsen för specialoperationer. Han riktar också kritik mot tidigare forskning inom området och menar att den på ett skadligt sätt endast tenderar att glorifiera enskilda enheters hjälteedåd. Forskningen borde istället fokusera på att undersöka specialoperationers effektivitet på strategisk nivå.¹⁹ Wey har genom en systematiserad kvalitativ textanalys klarlagt idéstrukturer från historiska militärteoretiker och applicerat dessa på specialoperationer. Genom att undersöka Sun Tzu och Frontinus skapar Wey konceptuella principer för framgång i specialoperationer. Principerna som bland annat innefattar vilseledning och överraskning bildar tillsammans ett ramverk som Wey anser kan ligga till grund för en gemensam teori om specialoperationer.²⁰

Alastair Finlan ifrågasätter tidigare teoribildningar inom specialoperationer i *A dangerous pathway? Toward a theory of special forces*. Finlan menar att tidigare teorier inte kan förklara specialförband i den nutida moderniserade kontexten på strategisk nivå eftersom specialoperationer fortfarande ses som en del i traditionell utnötningskrigföring. Det krävs alltså en ny teori för att förstå dessa förbands fulla kapacitet.²¹ Finlan skapar inte själv en teori i artikeln utan formulerar istället tre propositioner för att uppmuntra och ge stöd till ett skapande av en ny teori som syftar till att förstå det strategiska användandet av specialförband i ett nutida sammanhang.²² Det krävs en tydlig distinktion mellan specialförband och specialoperationsförband då specialförband bör ses som den mer exklusiva resursen mellan förbandstyperna.²³ För det andra går det inte att applicera traditionella krigföringsprinciper för att förstå specialförband.²⁴ Till sist anser Finlan att specialförband är beroende av innovativ teknologisk utrustning.²⁵

Sammanfattningsvis pågår det en tydlig debatt inom tidigare forskning av specialoperationer gällande teoriernas varande och icke varande. Men också huruvida de äldre teorierna, om hur

¹⁸ Ibid, s83-84

¹⁹ Wey, 2014, s131-132

²⁰ Ibid, s139-140

²¹ Finlan, 2019, s269-270

²² Ibid, s270

²³ Ibid, s258-259

²⁴ Ibid, s60

²⁵ Ibid, s262-263

specialförband uppnår framgång, har någon förklaringskraft i dagens moderna operationer. Flera författare, där ibland Finlan, vill inspirera och uppmuntra till skapandet av ett övergripande teoretiskt ramverk för förståelsen för specialoperationer på strategisk nivå.²⁶ Men det finns också de författare som anser att det fordras mer och bredare forskning för att öka förståelsen för specialoperationer.²⁷ Forskning om hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en specialoperation påträffades inte i samband med studiens eftersökningar. Det är alltså den forskningsluckan som denna studie syftar att till del fylla. Således kan denna studie bidra inomvetenskaplig genom att undersöka specialoperationer inom ett, jämfört med tidigare studier, utforskat område. Utomvetenskapligt bidrar studien till att förklara hur en defensiv militär aktör kan uppnå framgång mot en specialoperation.

1.3 Syfte och forskningsfråga

Med utgångspunkt i ovanstående problemformulering och forskningsöversikt formuleras uppsatsens syfte till att undersöka hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en offensiv aktörs specialoperation. Detta genom att skapa och sedan pröva hypoteser vilka kan bidra till skapandet eller inspiration till skapandet av en teori inom om fenomenet. Hypoteserna skapas genom en bearbetning av McRavens teori om *relativ överlägsenhet*²⁸ för att därigenom förklara en defensiv militär aktörs framgång mot en offensiv specialoperation. Slutligen undersöks dessa hypoteser empiriskt i syfte att pröva dess validitet.

Med utgångspunkt i detta formuleras uppsatsens forskningsfråga till följande:

Hur kan McRavens teori om relativ överlägsenhet förklara en defensiv aktörs framgång mot en offensiv specialoperation?

1.4 Centrala begrepp

De begrepp som innefattas i detta avsnitt är av vikt för undersökningens analys och resultat. Genom att definiera dessa ökar undersökningens interobjektivitet. Det första begreppet som är viktigt att definiera är *framgång*. Detta görs utifrån ett rationellt synsätt på seger och nederlag. Synsättet innebär att en aktör segrar då den har uppnått det önskade slutläget. Denna förståelse

²⁶ Ibid, s270

²⁷ Marsh et al., 2015, s1-2

²⁸ McRaven, 1995, s1-2

för seger innebär att förluster och kostnader inte inkluderas i begreppet. Likaledes är det troligtvis det vanligaste sättet att förstå begreppet seger.²⁹ Synsättet innebär att samtliga aktörer i en interaktion kan segra eller lida nederlag vid samma tillfälle beroende på dess individuella politiska och strategiska målsättningar. Framgång definieras följaktligen till att uppnå taktiska målsättningarna i en isolerad interaktion på taktisk nivå. Med grund i den växelverkande karaktären i den typen av interaktioner som undersöks i uppsatsen, där en skyddsvärd tillgång antingen påverkas eller inte, anses endast en aktör kunna uppnå framgång i de isolerade interaktionerna.

Uppsatsen utgår från Försvarmaktens definition av begreppet *skyddsvärd tillgång*: anläggning, personal, materiel, verksamhet, information, anseende eller förmåga som har ett särskilt värde för en aktör.³⁰ För *specialoperationer* används McRavens definition. Specialoperationer är operationer som genomförs av förband som är särskilt utbildade, utrustade och understödda för en specifik uppgift. Uppgifterna i sig ska vara politiskt eller militärt betydande och syfta till att antingen förstöra föremål, likvidera individer eller frita gisslan.³¹

Begreppet *taktisk nivå* definieras till medel, metoder och beslutsfattandet i strid vilka syftar till att uppnå målsättningar på den avgränsade nivån. Dessa målsättningar kan vara av operativ eller strategisk betydelse men slutförs på taktisk nivå. Till skillnad från den hierarkiskt överordnade operativa nivån avgränsas den taktiska nivån ytterligare i styrkeförhållande, tid och rum.³² Det finns ingen definition som utgör en tydlig distinktion mellan ledningsnivåerna, i uppsatsen används begreppet för att tydliggöra att det är den enskilda interaktionens utfall som undersöks och inte en kombination av interaktioner eller konflikten i sin helhet.

1.5 Avgränsningar

Uppsatsen syftar endast till att undersöka interaktionen mellan en offensiv och en defensiv aktör på taktisk nivå inom ramen för en specialoperation. Vilket innebär att det endast är utfallet och händelseförloppet i den taktiska interaktionen som är intressant för studien. Undersökningens syfte är inte att utreda vilka typer av förband som är adekvata för ändamålet att skydda sig mot

²⁹ Ångström, Jan & Widén, Jerker, *Contemporary military theory: the dynamics of war*, Routledge, Milton Park, Abingdon, Oxon, 2013, s43

³⁰ Försvarmakten, *Handbok bedömning antagonistiska hot*, Stockholm, 2009, s101

³¹ McRaven, 1995, s3

³² Ångström & Widén, 2013, s34-36

specialoperationer. Det finns inte heller en ambition att utreda hur denna förbandstyp bör utformas, användas eller utrustas. Däremot kan studien bidra eller inspirera till sådana fortsatta studier.

Fortsatt skiljs inte på specialförband och specialoperationsförband i undersökningen. I enlighet med McRavens princip enkelhet, bedöms militära enheter som genomför specialoperationer att utrustas och utformas utefter tilldelad uppgift.³³ Det vill säga att det görs ingen distinktion i undersökningen eller dess resultat mellan olika militära enheter som genomför specialoperationer.

³³ McRaven, 1995, s11-12

2. Metod

2.1 Forskningsdesign

Med hänsyn till studiens omfattning och problemformulering anses en hypotetisk deduktiv metod vara mest lämplig för att svara på forskningsfrågan. Hypotetisk deduktiv metod går ut på att logiskt analysera teori eller empiri för att sedan skapa hypoteser vilka antas kunna förklara det problem eller fenomen som ska undersökas. Därefter prövas hypotesernas validitet i en empirisk undersökning.³⁴ Inledningsvis formuleras teoretiskt grundande hypoteser om en defensiv aktörs framgång i en specialoperation utifrån en bearbetning av McRavens teori om relativ överlägsenhet.³⁵ När hypoteserna är skapade är de fristående och inte längre beroende av McRavens teori. Därefter operationaliseras dessa hypoteser och ett analysverktyg konstrueras för att slutligen med hjälp av detta undersöka hypoteserna empiriskt i en fallstudie i syfte att pröva deras validitet.³⁶ Sammanfattningsvis syftar undersökningen till att utifrån ett generellt påstående om verkligheten i form av en teori skapa hypoteser vilka fristående prövas empirisk för att undersöka om de i specifika fall kan användas för att undersöka en defensiv aktörs framgång mot en specialoperation.³⁷

Hypoteser kan vara empiriskt underbyggda men i denna undersökning skapas hypoteserna utifrån analys av teori.³⁸ Genom att analysera McRavens teori kan kvalificerade antaganden om en defensiv aktörs framgång formuleras i form av hypoteser. Hypoteserna formuleras alltså utifrån antaganden om ett orsakssamband mellan dessa och en defensiv aktörs framgång i en specialoperation på taktisk nivå.³⁹ Fortsatt uppfyller inte hypoteser alla de kriterier som krävs för att kunna ses som en teori men de kan formera ett relevant verktyg för att utveckla teorier.⁴⁰ Kopplat till uppsatsens syfte motiveras således ytterligare valet av denna typ av forskningsdesign.

³⁴ Thurén, Torsten, *Vetenskapsteori för nybörjare*, 2.uppl., Liber, Stockholm, 2007, s29-30

³⁵ Johannessen, Asbjørn & Tufte, Per Arne, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2003, s260

³⁶ Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017, s89-90

³⁷ Johannessen & Tufte, 2003, s260-266

³⁸ Johannessen & Tufte, 2003, s34

³⁹ Esaiasson et al., 2017, s52-53

⁴⁰ Johannessen & Tufte, 2003, s34-35

Forskningsstrategin jämförande fallstudie används sedan för att empiriskt pröva dessa hypoteser.⁴¹ Strategin bedöms lämplig i den här studien för att den möjliggör en detaljerad undersökning genom avgränsade historiska fall där syftet är att pröva förklaringar vilket kan leda till en generaliserbarhet till andra liknande fall.⁴² Fallstudie är även en passande forskningsstrategi för att undersöka särskilda fenomen inom ramen för deras kontext.⁴³ Inom ramen för fallstudien används en kvalitativ jämförande mest lika-design eftersom det är en design som lämpar sig väl då det endast finns tillgång till ett begränsat antal fall inom området. Vilket förekommer i samband med den sekretess som generellt omfattar specialoperationer.⁴⁴ Designen bygger på att fallen ska vara så lika som möjligt förutom i de variabler som studien syftar till att undersöka. Då kan dessa likheter tas bort från vardera sida av ekvationen som är undersökningen. Detta gör i sin tur designen lämplig till att användas i samband med studier som endast inkluderar ett fåtal fall, eftersom andra bakomliggande förklaringsfaktorer som inte inbegrips i undersökningen minimeras.⁴⁵

Fortsatt med grund i komplexiteten inom fenomenet specialoperationer syftar de hypoteser som formuleras till att undersöka orsakssambandet mellan en defensiv aktörs framgång och dess agerande.⁴⁶ Detta för att i första hand identifiera samt undersöka orsakssamband mellan den oberoende variabeln defensiv aktörs agerande och den beroende variabeln utfallet i en specialoperation. Dessa hypoteser operationaliseras sedan för att skapa mätbara indikatorer.⁴⁷

Uppsatsens forskningsdesign bedöms generera ett resultat i vilket det är möjligt att avgöra ifall hypoteserna kan förklara det undersökta fenomenet och således är intressanta eller inte för fortsatta studier. Induktivt teoriutvecklande är en annan lämplig design för ändamålet. På grund av studiens begränsade omfattning bedöms en sådan studie endast kunna resultera i förklaringsfaktorer, likt hypoteserna i denna studie. Även om dessa potentiella förklaringsfaktorer skapas ur empiri bedöms en ytterligare empirisk validering av dessa inte rymmas inom ramen för uppsatsen.⁴⁸

⁴¹ Ibid, s56

⁴² George, Alexander L. & Bennett, Andrew, *Case studies and theory development in the social sciences*, MIT, Cambridge, Mass., 2005, s4-5

⁴³ Jensen, Tommy & Sandström, Johan, *Fallstudier*, Upplaga 1:1, Studentlitteratur, Lund, 2016, s42

⁴⁴ Esaiasson et al., 2017, s101

⁴⁵ Ibid, s102-103

⁴⁶ Ibid, s71-72

⁴⁷ Ibid, s51-56

⁴⁸ Ibid, s111-112

2.2 Empiri

2.2.1 Val av fall

De fall som studien kommer pröva hypoteserna mot är specialoperationerna: *Räden på Makin Island* 1942 och *Räden på Pebble Island: Operation Prelim* 1982. Dessa fallen har valts ut eftersom de i linje med studiens mest lika-design efterliknar varandra.⁴⁹ På grund av att endast ett fåtal fall inkluderas i en mest lika-design bör inte dessa fallen väljas slumpmässigt. Fallen är därför valda utifrån avvikelse i den beroende variabelns värde: utfall i interaktionen. Det vill säga att det finns en vetskap om att defensiv aktör uppnår framgång i det ena fallet och misslyckas att uppnå framgång i det andra med utgångspunkt i uppsatsens definition. Värdet i den oberoende variabeln, defensiv aktörs agerande, är okänt och det är den variabelns förklaringsvärde till den beroende variabeln som utifrån hypoteserna sedan ska undersökas i analysen.⁵⁰ Att fallen i övrigt är förhållandevis lika motiveras med att båda operationerna är specialoperationer i form av räder som syftar till att förstöra skyddsvärda tillgångar. Båda operationerna genomförs från fartyg på öppet hav mot öar och bägge operationerna har understöd i form av fartygsartilleri. Fortsatt skiljer sig operationerna i tid och rum då räden på Makin Island genomfördes 1942 i Stilla havet och räden på Pebble Island genomfördes 1982 i sydvästra Atlanten på Falklandsöarna.⁵¹ Förskjutningen i tid och rum fallen emellan utgör ingen begränsning för analysen då hypoteserna skapas med utgångspunkt i att undersöka specialoperationer oavsett metod eller teknologiska förutsättningar.

Räden på Makin Island är ett äldre fall men är jämfört med andra fall som övervägts till undersökningen, däribland Bravo Two Zero från 1991 och Operation Red Wings från 2001, en väldokumenterad misslyckad specialoperation. Det förekommer inga större meningsskiljaktigheter i dokumentationen av fallet vilket det i samband med datainsamlingen till denna undersökning har framkommit att det förekommer i de två övriga fallen. Operation Prelim har valts ut med grund i samma motiv och den tidigare nämnda likheten med räden på Makin Island. En kortare sammanfattning och avgränsning av respektive fall följer i analysavsnittet.

⁴⁹ Ibid, s102-103

⁵⁰ Ibid, s102-103

⁵¹ Cooksey, Jon & Mackay, Francis, *Pebble Island: The Falklands War 1982: Revised Anniversary Edition*, Pen & Sword Books Ltd, Barnsley, 2017, s8-10

Wiles, Tripp, *Forgotten Raiders of '42: The Fate of the Marines Left Behind on Makin*, Potomac Books, Washington D.C., 2007, s19-22

2.2.2 Metod för insamling och analys av data

Insamling av empiri från dess fall görs genom publicerade militärhistoriska böcker och artiklar vilka redogör för händelseförloppet i operationerna. Annan empiri hade till exempel kunnat vara intervjuer med individer som på respektive sida genomfört eller på annat sätt varit delaktiga i dessa operationer. Fortsatt skulle krigsdagböcker eller andra dokumentationer från operationerna kunna generera hög reliabilitet. Denna typ av empiri utelämnas ur analysen givet svåråtkomligheten och uppsatsens begränsade omfång. Insamling och analys av data sker genom en kvalitativ textanalys med hjälp av det analysverktyg som genereras i samband med operationaliseringen av hypoteserna. Kvalitativ textanalys anses vara en för studien relevant metod då den utifrån noggrann läsning möjliggör analys av texters implicita och explicita innehåll. Fortsatt möjliggör metoden även en klarläggning av händelseförlopp genom att begripliggöra väsentliga delar av innehållet i de historiska texterna.⁵²

2.2.3 Material och källkritik

Den här undersökningen ser på källkritik utifrån kriterierna *äkthet*, *oberoende*, *samtidighet* och *tendens*. Äkthet syftar på att uppgifterna ska vara sanna och inte på något sätt förfalskade.⁵³ Oberoende kan delas upp i tre delkriterier. För det första ska informationen kunna styrkas av en annan part. För det andra är primärkällor mer pålitliga än sekundärkällor. För det sista ska berättarens grad av oberoende bedömas. Detta genom att granska vad berättaren förvärvar genom sin berättelse.⁵⁴ Med samtidighet menas att tiden mellan upplevelse och berättande eller nedtecknande ska vara så kort som möjligt för att inte påverka källans trovärdighet negativt. Slutligen ska en tendensiös källa alltid kontrolleras mot andra källor. Med tendensiös menas att källan skönmålar, utelämnar information eller på något sätt har en agenda i sin berättelse.⁵⁵

Ingen av de källor som samlats in till undersökningen kan bedömas uppfylla samtliga av dessa kriterier. För att öka undersökningens reliabilitet kommer analysen innefatta en empirisk triangulering där all data som är betydande för analysen kommer att hämtas ur två eller fler källor. Detta för att omhänderta kriterierna oberoende, tendens och äkthet. Samtidighetskriteriet uppfylls inte av flertalet källor vilket kan vara till följd av den sekretess som omfattar specialoperationer. Däremot är dessa källor baserade på berättelser från deltagare ur och dokument från respektive operation, som till exempel krigsdagböcker. Att källorna är publicerade väl efter den

⁵² Esaiasson et al., 2017, s211-213

⁵³ Ibid, s291-292

⁵⁴ Ibid, s292-293

⁵⁵ Ibid, s294-295

konflikt de behandlar är positivt ur ett oberoende- och tendensperspektiv. Samtliga källor analyseras på originalspråk och är skrivna av den engelskspråkiga parten i respektive interaktion. Triangulering används i analysen, trots att några av källorna kan ses som primärkällor, för att ytterligare omhänderta källornas oberoende och tendens. Nedan följer en kort redogörelse för de källor som analyseras i undersökningen.

För analysen av räden på Makin Island används boken *Forgotten Raiders of '42: The Fate of the Marines Left Behind on Makin* av Tripp Wiles. Wiles använder sig av bland annat operationsrapporter, krigsdagböcker, krigsrättsliga förhör och medverkande soldaters memoarer för att ur en kritisk synvinkel kartlägga beslut och händelseförlopp som föranledde att nio amerikanska soldater lämnades kvar till sitt öde på Makin Island.⁵⁶ Som kontroll till boken används två militärhistoriska artiklar. *The Raid On Makin Island – Part 1* skriven av den amerikanska generalmajoren Oscar F. Peatross som då var löjtnant och en av de officerare som deltog under operationen.⁵⁷ Därtill *Carlson's raid on Makin Island* skriven av den pensionerade marinkårs översten David W. Huaghey.⁵⁸

Källorna till analysen av Operation Premil utgörs av tre militärhistoriska böcker. Den första är *Across an Angry Sea: The SAS in the Falklands War* skriven av Cedric Delves som var major i SAS under falklandskriget och ledde specialförbandet under operationen.⁵⁹ Den andra boken *Pebble Island: The Falklands War 1982* fokuserar endast på operationen och går genom operationen från både ett argentinskt och brittiskt perspektiv. Boken är skriven av Jon Cooksey samt Francis Mackay.⁶⁰ *The Argentine fight for the Falklands* är den tredje boken. Skriven efter kriget av journalisten Martin Middlebrook främst utifrån ett argentinskt perspektiv. Middlebrook reste bland annat till Argentina 1987 och intervjuade officerare ur den argentinska marinen.⁶¹

2.3 Reliabilitets- och Validitetsdiskussion

Validitet innebär hur bra eller relevant data är för att representera det fenomen som ämnas att undersökas. Det finns flera olika typer av validitet vilka omhändertas i den här diskussionen.⁶²

⁵⁶ Wiles, 2007, s2-6

⁵⁷ Peatross, Oscar F., *The Raid on Makin Island: Part 1*, Leatherneck, Vol. 75, no. 8, 1992, s32

⁵⁸ Haughey, David W, *Carlson's raid on Makin Island*, Marine Corps Gazette, Vol. 85, no. 8, 2001, s64

⁵⁹ Delves, Cedric, *Across an Angry Sea: the SAS in the Falklands War*, C. Hurst & Co, London, 2018, s15-18

⁶⁰ Cooksey & Mackay, 2017, s8-10

⁶¹ Middlebrook, Martin, *The Argentine fight for the Falklands*, Pen & Sword Books, Barnsley, 2003, sIX-XI

⁶² Johannessen & Tufte, 2003, s47

Eftersom undersökningen syftar till att förklara en defensiv aktörs framgång emot en offensiv aktörs specialoperation, en omvänd förklarande ambition jämfört med tidigare studier, är den interna validiteten central för studien. Det är viktigt att kunna härleda att den oberoende variabeln faktiskt har påverkat utfallet i den beroende variabeln. För denna studie innebär det att de slutsatser som dras från analysen kan härledas tydligt och att analysverktyget och analysen är utformad på ett sätt som gör det möjligt att urskilja ifall hypoteserna förklarar den defensiva aktörens framgång eller inte.⁶³

För att studien ska uppnå god begreppsvaliditet krävs en överensstämmelse och frånvaro av systematiska fel mellan de skapade hypoteserna och hur de operationaliseras till mätbara indikatorer. Eftersom denna studie är teoriutvecklande i sin karaktär finns det inga tidigare operationaliseringar av hypoteserna att tillgå. Istället kommer ett motiverat transparent resonemang föras för de avdömmingar som görs i studien.⁶⁴ Resonemanget bidrar även till undersökningens intersubjektivitet genom att öka andra forskares möjlighet att bedöma forskningsprocessen och dess slutsatser.⁶⁵ En studies reliabilitet grundar sig i hur tillförlitlig den data som samlats in är och hur väl den bearbetas, det vill säga frånvarandet av matematiska eller systematiska fel i datahanteringen.⁶⁶ Vilken typ av data och hur den utifrån ett reliabilitetsperspektiv används i studien motiveras i det ovanstående empiriavsnittet. För att uppnå god resultatvaliditet, att undersökningen mäter det den påstår att mäta, krävs alltså både god begreppsvaliditet och hög reliabilitet.⁶⁷

Den här studiens ambition är att skapa och pröva hypoteser vilka strävar efter att kunna förklara en defensiv aktörs framgång mot en offensiv specialoperation på taktisk nivå. Om hypoteserna visar sig kunna förklara detta fenomen finns det anledning att genom fortsatta studier öka hypotesernas externa validitet genom ytterligare empiriska prövningar vilka kan stärka den externa validiteten och därigenom generaliserbarheten.⁶⁸

⁶³ Esaiasson et al., 2017, s59

⁶⁴ Ibid, s60-61

⁶⁵ Johannessen & Tufte, 2003, s261

⁶⁶ Esaiasson et al., 2017, s64-65

⁶⁷ Ibid, s64

⁶⁸ Ibid, s58-59

2.4 Forskningsetiska överväganden

Studien omfattas inte av experiment och hanterar inte några personuppgifter eller någon konfidentiell information.⁶⁹ Endast publicerad litteratur används som empiri i undersökningen. Således omfattas inte studien av de krav som inom ramen för de forskningsetiska principerna ställs på undersökningar.⁷⁰ Studien undersöker dock hur framgång kan uppnås i användandet av militära maktmedel vilket kan ses som oetiskt. Detta bedöms inte som en begränsning för att kunna genomföra studien delvis då användandet av militära maktmedel är av en defensiv karaktär.

⁶⁹ Ibid, s354

⁷⁰ Johannessen & Tufte, 2003, s61-62

3. Teori

3.1 Motiv till val av teori

Uppsatsen utgår ifrån McRavens teori om relativ överlägsenhet. Teorin används eftersom den till skillnad från till exempel Grays framgångsfaktorer eller Weys konceptuella principer om specialoperationer syftar till att förklara framgång på taktisk nivå.⁷¹ Teorin är underbyggd av en fallstudie som innefattar åtta specialoperationer. Inom ramen för fallstudierna inkluderas intervjuer, historiska dokument, planläggningar och ritningar i den empiriska undersökningen.⁷² Teorin erbjuder en tydlig modell för hur och vad som krävs för att en enhet som genomför en specialoperation ska kunna uppnå relativ överlägsenhet. McRaven menar att relativ överlägsenhet är en förutsättning och inte en garanti för framgång för en offensiv specialoperation. Detta möjliggör en analys för hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en offensiv specialoperation genom att granska hur en defensiv aktör kan påverka relativ överlägsenhet negativt.⁷³

Kiras riktar kritik mot teorier som McRavens och menar att de inte bidrar till förståelsen för strategisk effekt.⁷⁴ Wey instämmer med Kiras och menar att McRavens forskning tenderar att lyfta fram enskilda enheters mod och hjältedåd snarare än att öka förståelsen för specialoperationer på den strategiska nivån.⁷⁵ Finlan anser att McRaven har bidragit genom utvecklandet av sin teori, men att den tappat en del av sin relevans med anledning av moderniseringen inom krigföringen.⁷⁶ Fortsatt på Finlans linje går det att kritisera McRavens nutida relevans kopplat till att sex av de åtta fall som undersöks i hans studie är från 1940-talet.⁷⁷ McRavens teori används i undersökningen för att det, till skillnad från andra teorier inom området, erbjuder en tydlig modell för hur och vad som krävs för att en offensiv aktör att uppnå framgång i specialoperation. Användandet av teorin om relativ överlägsenhet påverkar inte resultatet av denna studie i sig, då de hypoteser som skapas prövas oberoende teorin. Hypoteserna hade möjligen sett annorlunda ut om en eller flera andra teorier legat till grund för skapandet av dessa, vilket i sin tur möjligen påverkat resultatet i undersökningen.

⁷¹ McRaven, 1995, s1-2; Gray, 1999, s3; Wey, 2014, s139-140

⁷² McRaven, 1995, s20-27

⁷³ Ibid, s1-2

⁷⁴ Kiras, 2015, s77

⁷⁵ Wey, 2014, s131-132

⁷⁶ Finlan, 2019, s257

⁷⁷ McRaven, 1995, s10

3.2 Relativ överlägsenhet

William McRaven är amiral i den amerikanska marinen och fortfarande relevant inom specialoperations kretsar bland annat på grund av sin roll i anknnytning till Operation Neptune Spear som genomfördes 2011. Hans teori skapades initialt inom ramen för hans examensarbete på Naval Postgraduate School.⁷⁸ McRavens teori syftar till att genom fenomenet *relativ överlägsenhet* förklara hur en offensiv militär enhet kan uppnå framgång mot en kvantitativt starkare eller försvarsförberedd defensiv militär enhet.⁷⁹ Genom att utgå ifrån ett antal principer kan friktioner förebyggas och bibehållas på en hanterbar nivå vilket möjliggör för en offensiv enhet i en specialoperation att uppnå relativ överlägsenhet i en interaktion. När relativ överlägsenhet uppnås övergår initiativet till den offensiva enheten, styrkeförhållandenas betydelse transpireras och motståndarens svagheter kan utnyttjas för att slutligen uppnå framgång i specialoperationen. Relativ överlägsenhet ska inte ses som en garanti för framgång, utan en förutsättning för framgång.⁸⁰

McRaven menar att det finns tre grundläggande kvaliteter inom ramen för relativ överlägsenhet som kan användas för att förklara hur fenomenet bidrar till framgång i en specialoperation. För det första uppnås relativ överlägsenhet i centrala ögonblick av specialoperationen. Detta innebär att det finns mer eller mindre vitala moment i en specialoperation som måste lyckas för att uppnå relativ överlägsenhet och slutligen framgång i interaktionen. För det andra måste relativ överlägsenhet bibehållas för att garantera framgång i specialoperationen.⁸¹ För det tredje så är relativ överlägsenhet svårt att återta om den förlorats. Om relativ överlägsenhet däremot uppnås och bibehålls ökar sannolikheten för framgång i specialoperationen.⁸²

McRaven har utifrån sina fallstudier identifierat sex principer om specialoperationer vilka möjliggör relativ överlägsenhet. Dessa principer är skapade för specialoperationer och lämpar sig inte väl att använda inom konventionella förband.⁸³ Dessa sex principer samt krigets friktioner och moraliska faktorer utgör McRavens teoretiska modell för relativ överlägsenhet.

⁷⁸ Finlan, 2019, s257

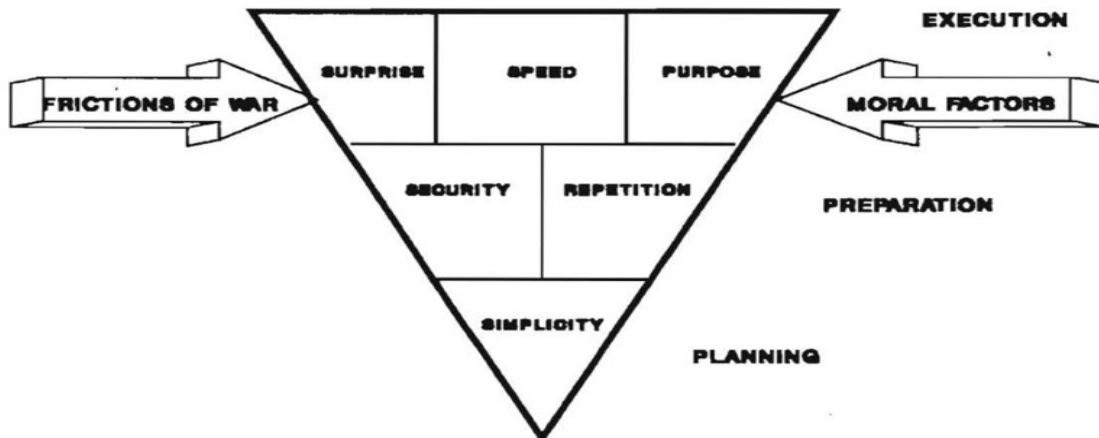
⁷⁹ McRaven, 1995, s4

⁸⁰ Ibid, s1-2

⁸¹ Ibid, s4-5

⁸² Ibid, s6

⁸³ Ibid, s8

Figur 1: The special operations model.⁸⁴

○ *Planeringsfasen*

Planeringsfasen innefattar principen *enkelhet* och syftar till att förklara hur en framgångsrik plan bör utformas. Principen är tredelad och innefattar komponenterna: minimera antalet uppdrag, goda underrättelser och innovation. Minimerandet av antalet uppdrag på taktisk nivå till endast vad som krävs för att uppnå den strategiska målsättningen bidrar till enkelhet i planen. Detta genom att den mängd personal som krävs för att genomföra operationen begränsas, förövningens komplexitet förenklas och tiden i operationsområdet kan minskas.⁸⁵ Goda underrättelser bidrar till enkelhet i planeringen genom att minska antalet okända faktorer som annars hade behövts ta höjd för i planeringen. Det förekommer även frekvent felaktiga underrättelser i konflikter, därför är det viktigt att beslutsfattare förhåller sig till underrättelser med grund i dess trovärdighet.⁸⁶ Med hjälp av innovativ teknologi eller taktik kan hinder som annars röjt eller försvårat specialoperationen undvikas. Även om resultatet av principen enkelhets tre delar först kan ses i genomförandefasen måste denna princip omhändertas i planeringsfasen för att kunna skapa en så enkel plan som möjligt.⁸⁷

○ *Förberedelsefasen*

Förberedelsefasen innefattar principerna *operationssäkerhet* och *repetition*. Syftet med operationssäkerhet är att den defensiva aktören inte ska vara medveten om operationen och

⁸⁴ Ibid, s11

⁸⁵ Ibid, s11-12

⁸⁶ Ibid, s12-13

⁸⁷ Ibid, s13-14

kunna förbereda sig för den. Den defensiva aktören bedöms alltid ha någon form av förberett försvar. Operationssäkerhet syftar därför främst till att den defensiva aktören inte ska vara underrättade om tillfället eller metoden för specialoperationen. En viktig framgångsfaktor för en specialoperation är att veta vilka försvarsåtgärder som är vidtagna i området. Om den defensiva aktören är underrättad om operationen kan dessa åtgärder anpassas utefter hotet vilket drastiskt minskar en specialoperations sannolikhet till att uppnå relativ överlägsenhet. Operationssäkerheten bör därför vara så god som möjligt utan att negativt inverka på möjligheten till förövning.⁸⁸

Principen repetition innefattar både utbildnings- och uppdragsspecifik träning. Det första innebär att individer ska vara tillräckligt utbildade för att kunna genomföra operationens respektive moment. Uppdragsspecifik träning innebär att personalen tillsammans förövar operationens grundläggande delar. McRaven anser att minst en fullskalig förövning skall genomföras inför en specialoperation för att ha möjlighet att identifiera brister i planen.⁸⁹

o *Genomförandefasen*

Genomförandefasen består utav principerna *övertäckning*, *hastighet* och *syfte*. Övertäckning innebär utnyttjandet av den defensiva aktörens svagheter, vilseledning och valet av det tillfälle som operationen genomförs. Generellt genomförs specialoperationer i områden där det redan finns en förberedd defensiv aktör. Vilseledning används för att missrikta denna aktörs fokus eller för att fördröja densammes motreaktion. Tillfället för specialoperationers genomförande är avgörande för att uppnå övertäckning. Många specialoperationer genomförs nattetid för att motståndaren bland annat antas vara tröttare, men på natten ökar ofta uppmärksamheten hos bevakande enheter. Av denna anledning och för att många specialoperationer som genomförts dagtid har uppnått övertäckning menar McRaven att fördelarna med ett genomförande dagtid alltid bör vägas mot fördelarna med ett genomförande nattetid.⁹⁰ Alla försvar har någon form av svaghet, genom att identifiera svagheten och sedan utnyttja den kan en specialoperation uppnå övertäckning. Flertalet beslutsfattare

⁸⁸ Ibid, s14-15

⁸⁹ Ibid, s15-16

⁹⁰ Ibid, s17-18

anser att överraskning är den enskilt viktigaste principen inom ramen för specialoperationer. Överraskning ska dock inte ses på det sättet, överraskning är likt övriga principer beroende av varandra för att tillsammans kunna generera relativ överlägsenhet.⁹¹

Principen hastighet grundar sig i att röra sig så snabbt som möjligt inom operationsområdet för att utan dröjsmål fullfölja de tilldelade taktiska uppdragen. Dröjsmål eller andra avbrott ökar specialoperationens exponeringstid och således minskar sannolikheten till att uppnå relativ överlägsenhet. För att kunna uppnå hastighet är enheter som genomför specialoperationer ofta små och lätt utrustade vilket innebär att de inte är kapabla att bibehålla stridskontakter med en defensiv styrka under lång tid. Därför måste styrkor som genomför specialoperationer utformas utefter uppdragen de skall genomföra och den tiden de förväntas befinna sig i operationsområdet. Hastighet ska ses som en funktion mellan tiden för en specialoperation och den defensiva aktörens motståndskraft. Hastighet kan även bidra till att relativ överlägsenhet uppnås genom att specialoperationen genomförs med sådan snabbhet att den defensiva aktören inte hinner genomföra motåtgärder.⁹²

Syfte är en tvådelad princip som avser att individerna i enheten som ska genomföra en specialoperation förstår huvudmålsättningen med operationen och vad som behöver göras för att uppnå den, oberoende uppkomna hinder. För det första innebär detta att huvudmålsättningen måste definieras och tydliggöras för den genomförande enheten. Oavsett vad som händer ska enskild soldat förstå vad som behöver göras för att uppnå målsättningen. För det andra omfattar syfte personalens lojalitet till uppdraget och dedikation till att klara ut uppdraget. För att uppnå principen syfte är det av stor vikt att de individer som genomför en specialoperation tror på och känner starkt för uppgiften, att de upplever att de riskerar sitt liv för något viktigt.⁹³

Utöver dessa sex principer inrymmer teorin, även *moraliska faktorer* och *krigets friktioner*. McRaven använder sig av Clausewitz definitioner för dessa begrepp. Moraliska faktorer innefattar de personliga egenskaperna mod, djärvhet, intelligens och ihärdighet. Dessa egenskaper krävs för att under en längre tid kunna bibehålla relativ överlägsenhet, egenskaperna har en

⁹¹ Ibid, s18-19

⁹² Ibid, s19-21

⁹³ Ibid, s21-23

stabiliserande funktion i ramverket. Krigets friktioner är den destabiliserande kraften i ramverket. McRaven menar att det med hjälp av övriga sex principer går att minska krigets friktioners påverkan på specialoperationer. En specialoperation misslyckas då krigets friktioner övervinner de moraliska faktorerna.⁹⁴ Sammantaget representerar dessa principer unika komponenter av krigföring som enbart kan appliceras effektivt i specialoperationer, de ska inte ses som allmängiltiga för konventionell krigföring.⁹⁵

3.3 Skapande av hypoteser

Denna del av teoriavsnittet syftar till att utifrån McRavens teori om relativ överlägsenhet analysera hur en defensiv aktör kan påverka en offensiv specialoperation negativt, det vill säga hur kan framgång för en defensiv aktör uppnås i en sådan interaktion. För att utifrån teorin om relativ överlägsenhet formulera hypoteser om hur en defensiv aktör kan uppnå framgång i en interaktion mot en offensiv specialoperation. Som tidigare nämnt skapas dessa hypoteser utifrån antaganden om orsakssamband mellan en defensiv aktörs agerande och dess framgång i en sådan interaktion.⁹⁶ Hypoteserna formuleras alltså från teorin men det innebär inte att de sedan är bundna till teorin utan ska ses som en början till en ny teori för förståelsen om hur en defensiv aktör kan uppnå framgång i en sådan interaktion.⁹⁷

McRaven menar att relativ överlägsenhet är ett krav och inte en garanti för att offensiv aktör ska uppnå framgång i en specialoperation. Däremot om relativ överlägsenhet uppnås ökar sannolikheten markant för framgång i specialoperationer.⁹⁸ Detta medför att kvalificerade antagande utifrån hur en defensiv aktör skulle kunna påverka relativ överlägsenhet negativt, kan förklara en defensiv aktörs framgång i en sådan interaktion på taktisk nivå. Enligt uppsatsen definition kan framgång endast uppnås av en av aktörerna i en sådan interaktion. Det vill säga den ena aktörens framgång är den andra aktörens misslyckande. Med det sagt måste det med tydlighet utifrån den empiriska analysen framgå att det finns ett orsakssamband mellan den defensiva aktörens agerande och utfallet i interaktionen.

⁹⁴ Ibid, s9-11

⁹⁵ Ibid, s23

⁹⁶ Esaiasson et al., 2017, s52-53

⁹⁷ Johannessen & Tufte, 2003, s260

⁹⁸ McRaven, 1995, s1-2

Fortsatt menar McRaven att en specialoperation misslyckas då friktionerna övervinner de moraliska faktorerna. Krigets friktioner är faktorer som påverkar förutsättningarna på slagfältet genom till exempel dåligt väder eller fysisk ansträngning. Det går inte att aktivt åsamka friktioner på en annan part.⁹⁹ Fortsatt kan en defensiv aktör uppnå framgång, till exempel, med hjälp av goda underrättelser för att där igenom anpassa sina defensiva åtgärder efter hotet av en förestående specialoperation.¹⁰⁰ Den här redogörelsen belyser en för studien viktig aspekt, att det utifrån McRavens teori är möjligt att undersöka en defensiv aktörs framgång i en specialoperation.

Genom att analysera teorin för relativ överlägsenhet konstateras att en defensiv aktör på taktisk nivå inte kan påverka faktorerna *krigets friktioner* och *moraliska faktorer*. Den förstnämnda enligt ovanstående motivering: krigets friktioner kan inte aktivt eller medvetet åsamkas en annan part i en konflikt.¹⁰¹ Det andra för att denna undersökning gör avvägningen att en defensiv militär enhet på taktisk nivå inte aktivt kan påverka motståndarens individuella personliga egenskaper. Ytterligare bedöms en defensiv enhet på taktisk nivå inte kunna påverka motståndarens målsättningar eller lojalitet till uppgiften. Av den anledningen utlämnas även principen *syfte* från analysen.¹⁰² Övriga fem principer bedöms kunna påverkas av en defensiv aktör på taktisk nivå. Hypoteser kan formuleras på flera olika sätt utifrån teorin. I denna undersökning strävas det efter att inkludera påverkan på så många principer som möjligt i formuleringen av hypoteserna. Därför bearbetas principerna parallellt och framtagandet av hypoteserna härleds utifrån ett resonemang i texten.

Även då planerings- och förberedelsefasen inte försiggår i en taktisk interaktion bedöms en defensiv aktör kunna påverka dessa då de baseras på information från en defensiv aktör på taktisk nivå. Till att börja med krävs det goda underrättelser för att möjliggöra principen enkelhet.¹⁰³ Det krävs också flertalet förövningar och minst en fullskalig repetition av specialoperationen för att som offensiv aktör inom ramen för principen repetition öka sannolikheten att

⁹⁹ Mälkki, Kaisu & Mälkkis, Juha, *The Dynamics of Clausewitzian Friction*, Kungl Krigsvetenskapsakademien, no.2, 2011, s45

¹⁰⁰ McRaven, 1995, s14-15

¹⁰¹ Mälkki & Mälkkis, 2011, s45

¹⁰² McRaven, 1995, s21-23

¹⁰³ Ibid, s12-13

uppnå relativ överlägsenhet.¹⁰⁴ En defensiv aktör kan försvåra en offensiv aktörs underrättelseinhämtning genom att uppträda dolt med delar av eller hela styrkan i operationsområdet. Underrättelseinhämtningen kan även försvåras eller bli missvisande om den defensiva enheten osystematiskt förändrar sitt uppträdande i operationsområdet. Detta kan innebära att planeringen som ligger till grund för specialoperationens genomförande baseras på missvisande underrättelser. Vilket i sin tur även påverkar förövningen och repetitionen av specialoperationens genomförande negativt. Underrättelser ligger också delvis till grund för hur den offensiva enheten utrustas inom ramen för principen hastighet. Vilket har betydelse för sannolikheten till framgång för en offensiv aktör då enheten kanske inte utrustas med rätt typ av system eller manskap för att kunna genomföra uppdraget.¹⁰⁵ Sammanfattningsvis formuleras hypotes 1 till följande med grund i ovanstående utredning:

Hypotes 1: Dolt uppträdande eller osystematiska förändringar av det indirekta eller direkta skyddet av en skyddsvärd tillgång ökar en defensiv aktörs sannolikheten till framgång på taktisk nivå mot en offensiv specialoperation.

McRaven menar även att en defensiv aktörs underrättelser kan neutralisera en offensiv aktörs möjlighet till överraskning. Således kan istället den defensiv aktören uppnå överraskning vilket kan vara förödande för specialoperationen.¹⁰⁶ Genom en, relativt operationen, tidig indikation av en specialoperation på taktisk nivå kan principerna överraskning och operationssäkerhet påverkas. Operationssäkerhet syftar i stort till att en defensiv aktör inte ska tillåtas ha kunskap om tillfället för den offensiva aktionen.¹⁰⁷ Att med spanings- eller andra resurser på taktisk nivå relativt specialoperationen tidigt indikera och lokalisera en offensiv aktör bedöms öka sannolikheten för en defensiv aktörs framgång i interaktionen. Med, relativt specialoperationen, tidig indikation menas att operation upptäcks innan den är planerad att bli upptäckt. En sådan indikation påverkar även principen hastighet negativt eftersom en specialoperation utrustas och bemannas endast för vad som krävs för att genomföra operationen.¹⁰⁸ En tidig indikation kan leda till oplanerad strid för offensiv aktör och längre exponering i operationsområdet än planerat vilket kan omöjliggöra vidare uppgiftslösande. Hypotes 2 formuleras till följande med grund i ovanstående analys:

¹⁰⁴ Ibid, s15-16

¹⁰⁵ Ibid, s19-21

¹⁰⁶ Ibid, s13-15

¹⁰⁷ Ibid, s14-15

¹⁰⁸ Ibid, s19-21

Hypotes 2: En relativt specialoperationen tidig indikation eller lokalisering av en offensiv aktör ökar sannolikheten till framgång för en defensiv aktör på taktisk nivå.

En defensiv aktör bedöms kunna påverka principen hastighet ytterligare. En offensiv aktör utrustar enheter i en specialoperation utifrån att vara så små och lätta som möjligt. Detta görs då dröjsmål ökar exponeringstiden och minskar sannolikheten till att uppnå relativ överlägsenhet. Om inte enheten i specialoperationen förutsätter långvarig stridskontakt, är den inte heller utrustad för detta. Hastighet ska ses som en funktion mellan hur lång tid det tar för den offensiva aktören att genomföra specialoperation och den defensiva aktörens motståndskraft.¹⁰⁹ En defensiv aktör kan alltså påverka en offensiv aktör genom en motståndskraftig defensiv. Dels genom att direkt eller indirekt tvinga en offensiv aktör till en oönskad strid och binda eller fördröja den offensiva aktören i en sådan strid. Detta för att antingen omöjliggöra en offensiv aktörs fortsatta uppgiftslösande rent stridsekonomiskt eller öka offensiv aktörs exponeringen och således minska dess sannolikhet att uppnå relativ överlägsenhet. Ifrån ovanstående analys formuleras hypotes 3:

Hypotes 3: Genom strid binda eller fördröja en offensiv specialoperation ökar en defensiv aktörs sannolikhet till framgång i en interaktion på taktisk nivå.

Sammantaget är det tydligt att framtagandet av dessa hypoteser innehåller subjektiva delmoment. Det går att formulera fler eller formulera dessa hypoteser på andra sätt utifrån en bearbetning av relativ överlägsenhet. Således är inte denna del av undersökningens intersubjektivitet hög. För att hantera detta används tydlig redogörelse för teorin och en resonerande process då hypoteserna skapas för att läsaren ska förstå varför. Fortsatt är det först i nästa steg då hypotesernas ska operationaliseras och deras validitet prövas empiriskt som kravet på intersubjektivitet ökar.

3.4 Operationalisering och analysverktyg

Operationaliseringen syftar till att förenkla de hypoteser som tidigare skapats och göra dessa konkreta och forskningsbara.¹¹⁰ De indikatorer som skapas från hypoteserna har stor betydelse

¹⁰⁹ Ibid, s19-21

¹¹⁰ Johannessen & Tufte, 2003, s44-45

för studiens resultat och validitet. Därför formuleras dessa med ambitionen att utifrån hypoteserna och undersökningens empiri kunna mäta en defensiv aktörs agerande.¹¹¹

Hypotes 1: Dolt uppträdande eller osystematiska förändringar av det indirekta eller direkta skyddet av en skyddsvärd tillgång ökar en defensiv aktörs sannolikheten till framgång på taktisk nivå mot en offensiv specialoperation.

Hypotes 1, indikatorer:	Defensiv aktör uppträder dolt eller genomför osystematiska förändringar i utformningen av skyddet. Samtidigt som offensiv aktör, trots underrättelseinhämtning, är ovetandes om defensiv aktörs förmågor eller utformningen av skyddet.
-------------------------	---

Hypotes 2: En relativt specialoperationen tidig indikation eller lokalisering av en offensiv aktör ökar sannolikheten till framgång för en defensiv aktör på taktisk nivå.

Hypotes 2, indikatorer:	Defensiv aktör upptäcker en offensiv aktör, med förmågor på taktisk nivå, under innästling till eller förberedelser i området inför en specialoperation.
-------------------------	--

Hypotes 3: Genom strid binda eller fördröja en offensiv specialoperation ökar en defensiv aktörs sannolikhet till framgång i en interaktion på taktisk nivå.

Hypotes 3, indikatorer:	Offensiv aktör tvingas på grund av strid att välja annan väg, minska specialoperationens ambition eller avbryta uppdraget.
-------------------------	--

Analysverktyg:

Utfall i interaktionen	Hypotes indikeras i fallet.	Resultat
Defensiv aktör uppnår framgång i interaktionen.	Ja.	Hypotesen styrks i fallet.
	Nej.	Hypotesen styrks ej i fallet.
Defensiv aktör misslyckas att uppnå framgång i interaktionen.	Ja.	Hypotesen försvagas i fallet.
	Nej.	Hypotesen försvagas ej i fallet.

Som det presenteras i analysverktyget är de operationaliserade indikatorerna utformade på så sätt att hypoteserna styrks i fall de kan identifieras i samband med en defensiv aktörs framgång i den undersökta interaktionen. Identifieras indikatorerna i samband med defensiv aktörs misslyckande att uppnå framgång så försvagas hypoteserna. Om hypoteserna inte kan indikeras kan dessa i samband med defensiv aktörs framgång inte styrkas och i samband med defensiv aktörs

¹¹¹ Esaiasson et al., 2017, s56-57

misslyckande ej försvagas. Utifrån undersökningens interna validitet är det viktigt att hypoteserna bidrar till den defensiva aktörens framgång. Därför analyseras även orsakssambandet mellan hypoteserna och utfallet i respektive interaktion för att värdera hypotesernas förklaringskraft för defensiv aktörs framgång mot specialoperationer.¹¹²

¹¹² Ibid, s59

4. Analys

4.1 Räden på Makin Island

4.1.1 Bakgrund och avgränsningar

Räden på Makin Island var en del i den amerikanska offensiven mot Japan i Stilla havet under andra världskriget. Inspirerad av de brittiska kommandosoldaterna hade den genomförande enheten 2nd Raider Battalion utbildats särskilt på sabotage, nattoperationer och räder för att kunna genomföra denna typ av specialoperationer.¹¹³ I ubåtarna USS Argonaut och USS Nautilus infiltrerade 222 soldater och officerare ur enheten från Pearl Harbor till Makin Island. Med hjälp av gummibåtar landsteg de sedan Makin Island den 17 augusti 1942. Enhetens uppdrag på taktisk nivå var att förstöra flertalet japanska installationer och samla in underrättelser. Operationens målsättningar på operativ nivå var att rikta bort Japans fokus från Guadalcanal där USA planerade att genomföra en amfibisk landstigningsoperation. Den japanska officeraren Kamemitsu förde befäl över den defensiva styrkan på Makin Island.¹¹⁴ Fallet som undersöks avgränsas till händelseförloppet inom ramen för specialoperationen Räden på Makin Island på taktisk nivå den 17 augusti 1942. I enlighet med undersökningens definition bedöms defensiv aktör uppnå framgång i interaktionen vilket förtydligas i analysen.

4.1.2 Analys

Klockan 03.30 den 17 augusti 1942 påbörjade de amerikanska soldaterna att embarkera gummibåtarna för att sedan kunna ta sig in till Makin Islands strand. På grund av det strömmande vattnet, vinden och att motorerna på gummibåtarna inte fungerade ändrade specialoperationens befälhavare, överstelöjtnant Carlson, planen från att ta två brohuvuden till att de båda kompanierna skulle ta ett gemensamt. Ändringen av den initiala planen uppfattades inte av samtliga båtar vilket ledde till att löjtnant Oscar F. Peatross och hans soldater istället landsteg en kilometer från det gemensamma brohuvudet. Till följd av den dåligt kommunicerade gemensamma landstigningen uppstod stor förvirring och svårigheter i organiseringen av kompanierna på stranden.¹¹⁵

När väl större delen av bataljonen tagit sig i land och samgrupperat på ön kunde 1:a kompaniet påbörja sin planerade förflyttning till lagunen på västra sidan av den långsmala ön. Samtidigt

¹¹³ Haughey, 2001, s56-57

¹¹⁴ Ibid, s59-60

¹¹⁵ Haughey, 2001, s60-61; Peatross, 1992, s35; Wiles, 2007, s19-20

fick 2:a kompaniet order av Carlson att avvakta och skydda 1:a kompaniets flank. För vissa marinkårssoldater tog stridslusten över och på eget bevåg började de att leta efter japaner. Vilket för amerikanerna skapade svårigheter att förhindra vådabekämpning. Till exempel var en av 1:a kompaniets första uppgifter att genomsöka Guvernörshuset nära den strand de fått order att omgrupperade till. När byggnaden genomsöks påträffas andra enheter från bataljonen.¹¹⁶

I den förvirring som uppstår i samband med landstigningen avfyra en marinkårssoldat sitt vapen av misstag. Händelsen uppmärksammades av den japanska defensiva styrkan. Befälhavare Kamemitsu rapporterade händelsen till högre chef. Samtidigt började japanska styrkor framrycka med motorcyklar och lastbilar mot Guvernörshuset. På plats, cirka en timme efter den amerikanska landstigningen, inleder japanerna strid mot den offensiva specialoperationen.¹¹⁷ I linje med hypotes 2 indikeras att defensiv aktör upptäcker en offensiv aktör under förberedelser i operationsområdet. Vilket även framgår av Kamemitsus reaktion på den indikation som görs i form av den hörselobserverade avfyrningen. Även om det framgår i analysen att denna tidiga indikationen av den offensiva aktören grundar sig i den offensiva aktörens handlande och inte i den defensiva aktörens agerande så styrks hypotesen. Trots att indikationen tydligt grundar sig i ett misstag från offensiv aktör påvisas en relativt specialoperationen tidig indikation av specialoperationen i fallet.

Samtidigt som stridigheterna bröt ut hade andra delar av de amerikanska styrkorna kontakt med civila boende på ön. De civila stöttade amerikanerna genom att uppge antalet japanska soldater som fanns på ön. Antalet visade sig dock vara felaktigt och mycket högre än vad som egentligen fanns. Vilket gjorde överstelöjtnant Carlson aktsam under genomförandet.¹¹⁸ Den amerikanska flottans underrättelsetjänst hade inför operationen informerat om att det fanns 250 japanska soldater på ön. Vilket också var felaktiga uppgifter då Kamemitsu endast förde befäl över 42 soldater.¹¹⁹ Det är tydligt att offensiv aktör inte är medveten om storleken på den defensiva styrkan trots underrättelseinhämtningar inför operationen i linje med indikatorerna för hypotes 1. I detta fall bidrog det till att den offensiva styrkan överskattade den defensiva styrkans förmåga och var därför avvaktande trots ett markant övertag i styrkeförhållandena aktörerna mel-

¹¹⁶ Haughey, 2001, s61; Wiles, 2007, s20

¹¹⁷ Haughey, 2001, s61; Wiles, 2007, s20-21

¹¹⁸ Wiles, 2007, s20

¹¹⁹ Haughey, 2001, s59

lan. Trots detta framgår det inte att defensiv aktör uppträdde dolt eller genomförde osystematiska förändringar i sitt skydd vilket sammantaget innebär att hypotes 1 inte kan indikeras i det avgränsade fallet.

De japanska styrkorna som initierade striden var utrustade med eldkastare, kulsprutor, prickskytte- och granatgevär. Striderna blev snabbt intensiva och det fanns inte mycket av skydd på stränderna för de amerikanska soldaterna. Japanerna lyckades stanna upp den offensiva styrkans rörelse, till stor del på grund av väl kamouflerade och effektiva prickskyttar som satt i cocosnötsträden. Dessa stod för merparten av de amerikanska förlusterna. Runt klockan 07.00 använde sig amerikanerna av USS Nautilus artilleripjäser för att slå ut japanska defensiva positioner vilket de även hade stor framgång med. Amerikanerna lyckades fortsatt sänka en patrullbåt och en trupptransportbåt i lagunen väster om ön med hjälp av USS Nautilus artilleri.¹²⁰ Striderna fortsatte av lågintensiv karaktär fram till 11.30 då två japanska spaningsplan flög längs med ön och släppte två bomber över de amerikanska styrkorna. Bombningarna efterföljdes av ett japanskt motanfall på marken som snabbt slogs ned av amerikanerna.¹²¹ Två timmar senare vid 13.30 anslöt en styrka på tolv japanska flygplan av blandade modeller vilka bombarderar och avgav finkalibrigeld i över en timme mot de amerikanska styrkorna dock utan att vara särskilt effektiva. Efter flygföretaget landar två flygplan i lagunen varav en fruktlöst försökte landsätta 35–40 japanska soldater då amerikanerna sköt sönder planen.¹²² Det framgår med tydlighet i analysen att japanerna lyckas binda amerikanerna i strid i flertalet timmar inom ramen av indikatorerna för hypotes 3.

Peatross som inte hade uppfattat förändringen i planen för operationen, eftersom hans radio var ur funktion, genomförde sitt uppdrag utifrån den ursprungliga planen. Efter att ha sökt igenom södra delen av ön insåg Peatross att alla japanska soldater var mellan hans enhet och den amerikanska huvudstyrkan. Då skickade han två soldater för att underrätta den amerikanska befälhavaren.¹²³ Trots informationen från Peatross om de fördelaktiga amerikanska förhållandena agerade inte Carlson eller den amerikanska styrkan på den och lämnade initiativet till de japanska prickskyttarna som fortfarande höll tillbaka de amerikanska styrkorna. Ovetandes om att det endast fanns ett fåtal japaner kvar på ön och medveten om att amerikanerna inte hade

¹²⁰ Haughey, 2001, s61-62; Wiles, 2007, s22-23

¹²¹ Haughey, 2001, s61-63; Peatross, 1992, s37; Wiles, 2007, s23-24

¹²² Haughey, 2001, s60-62; Peatross, 1992, s37; Wiles, 2007, s24

¹²³ Peatross, 1992, s37; Wiles, 2007, s24

förstört alla installationer i enlighet med uppdraget beslutade överstelöjtnant Carlson klockan 19.30 att bataljonen skulle ta sig tillbaka till ubåtarna enligt plan.¹²⁴ Inom ramen för hypotes 3 indikeras att offensiv aktör avbryter specialoperationen på grund av strid då den offensiva befälhavaren bedömde att det inte fanns resurser kvar att genomföra uppdraget. Den defensiva aktörens prickskyttar hade i flertalet timmar lyckats fördröja amerikanerna vilket leder till att de avbryter uppdraget.

Peatross och hans soldater lyckades ta sig tillbaka till ubåtarna men övriga hade stora problem med sjögången och lyckades inte ta sig från ön trots flera timmars kamp mot vågorna. När Carlson senare samlade sina officerare för att diskutera nästa steg togs beslut att förhandla om deras kapitulation. Ett meddelande lyckades lämnas till ett par japanska soldater, dock blev dessa dödade av andra amerikaner och kunde aldrig lämna över meddelandet till ett befäl.¹²⁵ Det är det amerikanska försöket till kapitulation som avgränsar fallet. I det fortsatta händelseförloppet dagen därpå den 18 augusti 1942 lyckas Carlsons kvantitativt starkare styrkor slå sig genom de japanska defensiva styrkorna. Detta händelseförlopp har dock utelämnats ur analysen då japanerna genomskådade amerikanernas operativa målsättningar och valde att inte rikta om sitt fokus från Guadalcanal.¹²⁶

4.1.3 Resultat

Utfall i interaktionen	Hypotes indikeras i fallet.	Resultat
Defensiv aktör uppnår framgång i interaktionen.	Hypotes 1 – Nej.	Hypotesen styrks ej i fallet.
	Hypotes 2 – Ja.	Hypotesen styrks i fallet.
	Hypotes 3 – Ja.	Hypotesen styrks i fallet.

Hypotes 1 – I analysen framgår det att offensiv aktör med grund i underrättelseinhämtning överskattar kvantiteten av den defensiva styrkan. Vilket tydligt påverkar utfallet i interaktionen. Däremot kan inte ett aktivt dolt eller osystematiskt uppträdande för att påverka denna underrättelseinhämtning indikeras i fallet vilket innebär att hypotesen ej styrks i fallet.

Hypotes 2 – Utifrån analysen är det tydligt att den tidiga indikationen av specialoperationen var bidragande till den defensiva aktörens framgång i interaktionen. Trots att indikationen i detta

¹²⁴ Haughey, 2001, s62; Wiles, 2007, s25

¹²⁵ Peatross, 1992, s37-38; Wiles, 2007, s27

¹²⁶ Haughey, 2001, s59; Wiles, 2007, s21

fall var på grund av den offensiva aktörens misstag styrks hypotesen att en tidig indikation av en offensiv specialoperation ökar sannolikheten till framgång för en defensiv aktör.

Hypotes 3 – Defensiv aktör bibehåller stridskontakt och fördröjer amerikanerna i flera timmar. Defensiv aktör vidmakthåller en lågintensiv strid tills offensiv aktör beslutar att avbryta specialoperationen. Hypotes 3 styrks i det avgränsade fallet.

4.2 Operation Prelim

4.2.1 Bakgrund och avgränsningar

Operation Prelim var en specialoperation som genomfördes på Pebble Island under falklandskriget natten mellan den 14 och 15 maj 1982. Pebble Island ligger i norra utkanten av Falklandsöarna och avgränsar Falklandssundets norra inlopp. Ön är långsmal, kal och har skiftande topografi. Operationen utfördes av 45 soldater från det brittiska specialförbandet Special Air Service (SAS). Enhetens uppdrag på taktisk nivå var att förstöra argentinska flygplan baserade på ön för att på operativ nivå möjliggöra en senare storskalig amfibisk landstigning på Falklandsöarna. Det brittiska hangarfartyget *HMS Hermes* och jagaren *HMS Glamorgan* understödde SAS-styrkan med transport till området och senare även kustbombardemang. SAS-styrkan infiltrerade operationsområdet med hjälp av två transporthelikoptrar.¹²⁷ Defensiva åtgärder hade genomförts på ön under befäl av den argentinska officeraren Marega.¹²⁸ Fallet avgränsas till händelseförloppet inom ramen för Operation Prelim på Pebble Island den 14 till 15 maj 1982. I enlighet med undersökningens definition bedöms den defensiva aktören misslyckas att uppnå framgång i interaktionen då SAS-styrkan lyckas försätta samtliga argentinska flygplan ur brukbart skick.¹²⁹

4.2.2 Analys

Pebble Islands var glesbebyggd och huvuddelen av befolkningen var bosatta i en liten bebyggelse strax sydost om öns flygfält. Både flygfältet och bebyggelsen låg på den avsmalnade centrala delen av ön. Efter den argentinska ockupationen av Falklandsöarna i april samma år, genomförde argentinarna förberedelser för skydd av flygfältet på Pebble Island. Förläggning och ledningsplats för den defensiva styrkan upprättades i bebyggelsen. Ingenjörssoldater upprättade

¹²⁷ Middlebrook, 2003, s135-136

¹²⁸ Cooksey & Mackay, 2017, s42-43

¹²⁹ Middlebrook, 2003, s136

en avgränsning med truppminor norr om flygfältet samt förbättrade flygfältets staket med taggtråd. Fortsatt grävdes värn för kulsprutor och fyra stationära pansarvärnsvapen på höjder i området. På grund av den kala naturen kunde inte värnen kamoufleras ordentligt mot flyg. Försvarsställningarna var främst riktade mot bukten nordost om flygfältet. Ingenjörstrupperna förberedde även samtliga landningsbanor på flygfältet för sprängning, detta för att försvåra en eventuell landsättning av brittiska trupper och ett eventuellt framtida brittiskt användande av flygfältet i konflikten.¹³⁰ Argentinska marinkårssoldater var ansvariga för skyddet av ön vid ett eventuellt angrepp. De skapade snabbt rutiner för bevakningen som innebar att de bemannade fyra olika vaktposter i anslutning till flygfältet. Två på flygfältet, en i bebyggelsen och en vid piren strax utanför bebyggelsen.¹³¹ Den defensiva aktörens totala styrka på Pebble Island under operationen bestod av 114 individer.¹³² Inom ramen för hypotes 1 och utifrån ovanstående framgår det att den defensiva aktören inte uppträdde osystematiskt i utformningen av skyddet. Vilket framgår av de fasta posteringarna som används i bevakningen. Den defensiva styrkan uppträder inte heller dolt, de använder sig av synlig bevakning och de fältarbeten som genomförts på platsen syns från luften.¹³³

Operation Prelim genomfördes i skvadrons storlek och major Cedric Delves förde befälet över den offensiva styrkan.¹³⁴ En av SAS-styrkans troppar bestående av 17 soldater innästlade i området redan den 11 maj för att inhämta underrättelser om det argentinska försvaret av flygfältet samt rekognosera en lämplig landningsplats för helikoptrarna på öns östra del.¹³⁵ Den 14 maj 1982 klockan 20.00 lämnade fartygen Glamorgan, Hermes och Broadsword den brittiska huvudstyrkan för att ta övriga delar från SAS-skvadronen till Pebble Island. Eftersom argentinarna hade luftherravälde kring Falklandsöarna gick luftförsvarsfartyget Glamorgan först och fartygen höll sig norr om Argentinas radarhorisont så länge som det var möjligt. Trots att britterna upplevde att de hade varit noggranna i planeringen av ruten blev deras fartyg plottade av argentinska radaroperatörer på Östra Falkland.¹³⁶ Denna tidiga indikation sker dock på operativ nivå och det går inte att indikera utifrån analysen att informationen når de argentinska styrkorna

¹³⁰ Cooksey & Mackay, 2017, s43-45; Delves, 2018, s152-154

¹³¹ Cooksey & Mackay, 2017, s41-42

¹³² Ibid, s47

¹³³ Delves, 2018, s153-154

¹³⁴ Cooksey & Mackay, 2017 s52-53; Delves, 2018, s162

¹³⁵ Cooksey & Mackay, 2017, s57-58; Delves, 2018, s155-156

¹³⁶ Cooksey & Mackay, 2017, s71-72; Delves, 2018, s156-158

på Pebble Island. Något som ytterligare kan ha bidragit till den argentinska försumligheten var att britterna hade genomfört liknande fartygsrörelser vid två andra tillfällen samma vecka.¹³⁷

Klockan 02.25 den 15 maj lyfte två transporthelikoptrar mot Pebble Island från Hermes. Därefter gick Hermes och Broadsword tillbaka utanför argentinsk radarhorisont. Samtidigt intog Glamorgan en position varifrån hon kunde verka med sitt fartygsartilleri mot tidigare utmätta mål på Pebble Island.¹³⁸ Klockan 03.50 på Pebble Island östra del cirka 7 km från flygfältet återsamlades samtliga enheter ur SAS-skvadronen. Den tropp som inhämtat underrättelser på ön fungerade som vägvisare för de andra enheterna och delades upp mellan dem. SAS-styrkan hade med sig granatkastare som komplement till Glamorgans fartygartilleri för att kunna understödja sitt anfall mot flygplatsen. Planen för hur räden skulle genomföras var att med en enhet anfalla flygfältet och förstöra flygplanen, en enhet gruppera understöd med kulspruta på höjden strax söder om bebyggelsen samt med en enhet skära av de argentinska styrkorna mellan flygfältet och bebyggelsen. Övriga delar av skvadronen kvarstannade vid granatkastaren som reserv. På grund av förseningar i transporten valde major Delves att framrycka gemensamt till platsen för granatkastaren för att därefter utgå till enheternas respektive uppgifter.¹³⁹

Klockan 07.00 var den anfallande enheten i sin startposition strax nordväst om flygfältet. En stund senare började HMS Glamorgan, på Delves order, att skjuta lys över flygfältet för att understödja anfallet. SAS-soldaterna använde sprängladdningar för att slå ut de viktigaste målen, de argentinska stridsflygen Pucaras som stod parkerade på fältet. Det fanns även ett antal spaningsflyg av typen Mentor och en Skyvan, en typ av transportflyg, utspridda på fältet. Dessa förstördes med hjälp av finkalibrig eld och lätta pansarvärnsvapen. Samtidigt som anfallet påbörjades öppnade delar av den defensiva styrkan eld från en höjd bredvid bebyggelsen.¹⁴⁰ Cooksey och Mackay menar att detta troligtvis var en av vaktposterna som reagerade i rädsla med anledning av lysfacklorna då de inte var i närheten av att träffa någon ur SAS-styrkan.¹⁴¹ Eldöppandet var även endast en reaktion på SAS-styrkans initiering av räden och således inte en relativt specialoperationen tidig indikation av den offensiva aktören.

¹³⁷ Cooksey & Mackay, 2017, s71-72

¹³⁸ Cooksey & Mackay, 2017, s72-73; Delves, 2018, s158-159

¹³⁹ Cooksey & Mackay, 2017, s73-75; Delves, 2018, s161-164

¹⁴⁰ Cooksey & Mackay, 2017, s77-80; Middlebrook, 2003, s135-136

¹⁴¹ Cooksey & Mackay, 2017, s80

Som svar på eldgivningen gav Delves granatkastargruppen order att avfyra spränggranater mot mitten av flygfältet och Glamorgan mot norra och nordvästra delen. De sex marinkårssoldater som Marega hade placerat på flygfältet blev nedtrycka av granatkastarelden. Den defensiva styrkan förstärkte flygfältet från nordväst och öppnade eld mot skuggorna på flygfältet utan att träffa någon SAS-soldat. Marega som trodde att britterna skulle försöka landa transportflyg med förstärkning tog beslut om att förstöra landningsbanorna med hjälp av de förberedda laddningarna. I samband med att landningsbanorna sprängdes drog sig SAS-styrkan tillbaka till sitt bakreläge med endast ett fåtal skadade. Kvar på flygfältet var alla flygplan och landningsbanor försatta ur brukbart skick. Anfallet pågick endast ett fåtal minuter. Med understöd av Glamorgans fartygsartilleri drog sig SAS-styrkan tillbaka till det bakre läget och 07.45 blev de upplockade av helikopter och flugna tillbaka till Hermes.¹⁴² Det framgår tydligt i analysen att den defensiva aktören misslyckas att uppnå framgång på taktisk nivå i den avgränsade interaktionen då samtliga argentinska flygplan slogs ut. Den defensiva aktören försöker söka strid med britterna men är tillbakapressade av indirekt eld och själva anfallet tar endast ett fåtal minuter. Av dessa två anledningar bedöms inte den defensiva styrkan lyckats bundit eller fördröjt den offensiva specialoperationen i strid. Hypotes 3 kan således inte indikeras i fallet.

4.2.3 Resultat

Utfall i interaktionen	Hypotes indikeras i fallet.	Resultat
Defensiv aktör misslyckas att uppnå framgång i interaktionen.	Hypotes 1 – Nej.	Hypotesen försvagas ej i fallet.
	Hypotes 2 – Nej.	Hypotesen försvagas ej i fallet.
	Hypotes 3 – Nej.	Hypotesen försvagas ej i fallet.

Hypotes 1 – I analysen framgår det att defensiv aktör inte genomför osystematiska förändringar i skyddet av flygfältet samt att den defensiva styrkan inte aktivt uppträder dolt för att hämma offensiv aktörs underrättelseinhämtning. Hypotesen kan ej försvagas i det avgränsade fallet.

Hypotes 2 – Utifrån analysen genomförs ingen relativt specialoperationen tidig indikation. Det är först när SAS-styrkan initierat sitt anfall som en indikation av den offensiva aktören kan indikeras i fallet. Vilken är just en indikation då det tar ytterligare minuter innan den defensiva styrkan lyckas lokalisera individer i området. Radarplottningen som defensiv aktör genomför bedöms med utgångspunkt i analysen inte har rapporterats till Pebble Island. Hypotesen kan ej försvagas i det avgränsade fallet.

¹⁴² Cooksey & Mackay, 2017, s81-84; Delves, 2018, s168-171; Middlebrook, 2003, s136

Hypotes 3 – Defensiv aktör lyckas varken innan eller under räden binda eller fördröja offensiv aktör genom strid. Hypotes 3 kan därför inte försvagas i det avgränsade fallet.

5. Slutsats

5.1 Resultatdiskussion

Fall och utfall i interaktionen.	Indikeras hypotesen i fallet?	Resultat
Fall 1 - <i>Räden på Makin Island</i> – Defensiv aktör uppnår framgång i interaktionen.	Hypotes 1 – Nej.	Hypotesen styrks ej i fallet.
	Hypotes 2 – Ja.	Hypotesen styrks i fallet.
	Hypotes 3 – Ja.	Hypotesen styrks i fallet.
Fall 2 - <i>Operation Prelim</i> - Defensiv aktör misslyckas att uppnå framgång i interaktionen.	Hypotes 1 – Nej.	Hypotesen försvagas ej i fallet.
	Hypotes 2 – Nej.	Hypotesen försvagas ej i fallet.
	Hypotes 3 – Nej.	Hypotesen försvagas ej i fallet.

Både hypotes 2 och 3 styrks i fall 1 utan att försvagas i fall 2. Vilket innebär att inom ramen för undersökningen ökar en tidig indikation av en offensiv specialoperation sannolikheten till framgång på taktisk nivå för en defensiv aktör. Detsamma gäller en defensiv aktör som lyckas binda eller fördröja en specialoperation genom strid. Dessa hypoteser bedöms ha ett förklaringsvärde för en defensiv aktörs framgång mot en offensiv specialoperation. Hypotes 1 styrks inte i fall 1 men försvagas inte i fall 2. Eftersom hypotesen är formulerad på ett sådant sätt att den inte enskilt är menad att förklara en defensiv aktörs framgång mot en specialoperation och på grund av denna undersöknings begränsade omfattning bedöms inte hypotes 1 kunna falsifieras. Sammantaget bedöms hypotes 2 och 3 valida, de kan användas för att förklara en defensiv aktörs framgång mot en offensiv specialoperation på taktisk nivå samt möjligen vara överförbara till andra liknande specialoperationer. Hypotes 1 kräver ytterligare empiriska studier för att möjliggöra en tydligare slutsats om hypotesen. Fortsatt krävs det ytterligare empiriska studier för att möjliggöra en generaliserbarhet av hypoteserna.

Uppsatsens syfte är att undersöka hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en offensiv specialoperation samt att skapa hypoteser som kan utgöra en början till alternativt inspirera till skapandet av en teori inom området. De hypoteser som skapats och undersökts i denna studie kan möjligtvis efter ytterligare empirisk prövning ingå i en sådan teori. Studien bedöms även som ett viktigt bidrag inom forskningsområdet. Främst på grund av uppmärksammandet av och bidraget till forskningsluckan kring en defensiv aktörs framgång mot en specialoperation. Men även i linje med bland annat Marsh främjan till ytterligare studier om specialoperationer för att öka den sammanlagda akademiska förståelsen för fenomenet.¹⁴³ Eftersom det tidigare inte har

¹⁴³ Marsh et al., 2015, s1-3

genomförts liknande studier med samma ambition kan således undersökningen ses som inspiration till ytterligare studier och en början till en förståelse för hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en offensiv specialoperation. Slutligen har McRavens teori om relativ överlägsenhet möjliggjort att hypoteser skapats utifrån kvalificerade antaganden om en defensiv aktörs framgång i en sådan interaktion. Den teoretiska utgångspunkten i skapandet av hypoteserna har varit betydande för undersökningen med anledning av studiens begränsade omfång och den sekretess som ofta omfattar specialoperationer.

5.2 Svar på forskningsfrågan

Hur kan McRavens teori om relativ överlägsenhet förklara en defensiv aktörs framgång mot en offensiv specialoperation?

Genom att undersöka relativ överlägsenhet, med en omvänd ambition, kunde hypoteser skapas vilka inom ramen för de studerade fallen kan förklara en defensiv aktörs framgång på taktisk nivå mot en offensiv specialoperation. Detta genom både en, relativt en specialoperation, tidig indikation av en offensiv aktör och som defensiv aktör lyckas binda eller fördröja en offensiv aktör i strid.

5.3 Relevans för yrkesutövningen

Undersökningens resultat har visat på att det är möjligt att studera specialoperationer utifrån ambitionen att undersöka defensiv aktörs framgång. Ytterligare studier som ökar generaliserbarheten i hypoteserna kan innebära förståelse för hur en militär makt bör utforma förband eller vilka typer av förmågor som bör prioriteras för att som defensiv aktör öka sannolikheten till framgång mot en skyddsvärdeshotande offensiv specialoperation. Till exempel, inom ramen för hypotes 2, skulle sådana studier kunna resultera i att förband som inrymmer eller skyddar skyddsvärda tillgångar bör förändra sitt uppträdande och tillföras förmågor eller utrustning som syftar till att tidigare kunna indikera en specialoperation. För att där igenom även öka sannolikheten till framgång i skyddet mot en specialoperation. Sammanfattningsvis finns det en stor relevans för yrkesutövningen inom området men det krävs ytterligare studier för att kunna motivera förändringar i skapande, utformning eller utrustande av tillämpbara förband.

5.4 Vidare Forskning

Som nämnt i avsnittet ovan skulle ytterligare empiriskt prövande studier kunna bidra till en ökad generaliserbarhet av hypoteserna vilket är viktigt för att i framtiden kunna motivera förändringar eller utveckling inom yrkesutövningen. Dessa ytterligare empiriska prövningar bör även bredda hypotesernas omfång genom att antingen minska på avgränsningarna eller bredda de definitioner som innefattas av studien. Fortsatta studier skulle också kunna bidra genom att inkorporera hypoteserna i och skapa en teori inom området.

Med grund i efterforskningen inför denna studie har inte fenomenet hur en defensiv aktör kan uppnå framgång mot en offensiv specialoperation undersökts tidigare. Således kan denna studie ses som en inspirationskälla till ytterligare mer omfattande teoriskapande studier inom området. Dessa kan till exempel grundas i induktiva empiriska studier eller med omvänd ambition bearbeta fler av de teorier som förklarar hur en specialoperation uppnår framgång.

6. Litteratur och Referensförteckning

6.1 Artiklar

- Christopher Marsh, James Kiras & Patricia Blocksome, *Special Operations Research: Out of the Shadows*, Special Operations Journal, Vol.1, no.1, 2015
- Finlan, Alastair, *A dangerous pathway? Toward a theory of special Forces*, Comparative Strategy, Vol.38, no.4, 2019
- Gray, Colin S, *Handfuls of heroes on desperate ventures: When do special operations succeed?*, Parameters, Vol.29, no.1, 1999
- Haughey, David W, *Carlson's raid on Makin Island*, Marine Corps Gazette, Vol. 85, no. 8, 2001
- James D. Kiras, *A Theory of Special Operations: "These Ideas Are Dangerous"*, Special Operations Journal, Vol.1, no.2, 2015
- Mälkki, Kaisu & Mälkkis, Juha, *The Dynamics of Clausewitzian Friction*, Kungl Krigsvetenskapsakademien, no.2, 2011
- Peatross, Oscar F., *The Raid on Makin Island: Part 1*, Leatherneck, Vol. 75, no. 8, 1992
- Wey, Adam Leong, *Principles of Special Operations: Learning from Sun Tzu and Frontinus*, Comparative Strategy, Vol.33, no.2, 2014

6.2 Litteratur

- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017
- Cooksey, Jon & Mackay, Francis, *Pebble Island: The Falklands War 1982: Revised Anniversary Edition*, Pen & Sword Books Ltd, Barnsley, 2017
- Delves, Cedric, *Across an Angry Sea: the SAS in the Falklands War*, C. Hurst & Co, London, 2018
- George, Alexander L. & Bennett, Andrew, *Case studies and theory development in the social sciences*, MIT, Cambridge, Mass., 2005
- Jensen, Tommy & Sandström, Johan, *Fallstudier*, Upplaga 1:1, Studentlitteratur, Lund, 2016
- Johannessen, Asbjørn & Tufte, Per Arne, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2003
- McRaven, William H., *Spec ops: case studies in special operations warfare: theory and practice*, Presidio, Novato, CA, 1995

Middlebrook, Martin, *The Argentine fight for the Falklands*, Pen & Sword Books, Barnsley, 2003

Thurén, Torsten, *Vetenskapsteori för nybörjare*, 2.uppl., Liber, Stockholm, 2007

Wiles, Tripp, *Forgotten Raiders of '42: The Fate of the Marines Left Behind on Makin*, Potomac Books, Washington D.C., 2007

Ångström, Jan & Widén, Jerker, *Contemporary military theory: the dynamics of war*, Routledge, Milton Park, Abingdon, Oxon, 2013

6.3 Övriga källor

Försvarsmakten, *Handbok bedömning antagonistiska hot*, Stockholm, 2009

Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin: MSD 16*, Stockholm, 2016

Regeringens proposition 2014/15:109, *Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020*